ئەسەرلەر گۈلىستانى

كىشىگە سەۋر كېرەكتۇر

(لەيلى ـ مەجنۇن)

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۈن ـ سىن نەشرىياتى

كلاسسىكلار گۈلىستانى

كىشىگە سەۋر كېرەكتۇر

(لەيلى ـ مەجنۇن)

پىلانلىغۇچى: مۇرات ئېلى
باش تۈزگۈچى: ئادىل مۇھەممەت
تۈزگۈچى: پاتىگۈل ئىمىن

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۈن ـ سىن نەشرىياتى

图书在版编目（CIP）数据

耐心是必备的美德：维吾尔文／阿迪力·穆罕默德主编. 一乌鲁木齐：新疆美术摄影出版社：新疆电子音像出版社，2009.3

(经典之花系列丛书)

ISBN 978-7-80744-759-7

I. 耐… II. 阿… III. 维吾尔族一谚语一汇编一中国一维吾尔语（中国少数民族语言） IV. I277.7

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2009）第 024517 号

从书名 经典之花系列丛书
本册书名 耐心是必备的美德
策划 穆拉提·伊力
主编 阿迪力·穆罕默德
编著 帕提古丽·依明
责任编辑 艾尼瓦·库迪力克
特约编辑 哈斯亚提·依不拉音
责任校对 克尤木·吐尔逊

出版 新疆美术摄影出版社
新疆电子音像出版社
地址 乌鲁木齐市西虹西路 36 号
邮编 830000
发行 新疆维吾尔自治区新华书店
印刷 新疆新华华龙印务有限责任公司
开本 880×1230 毫米 1/32
印张 3.125
版次 2009 年 3 月第 1 版
印次 2009 年 3 月第 1 次印刷
书号 ISBN 978-7-80744-759-7
定价 9.90 元

（书中如有缺页，错页及倒装请与工厂联系）

تۈزگۈچىدىن

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن، تارىختا ئۆتكەن مەشھۇر كلاسسىكلارنىڭ ئەخلاق - پەزىلەت، تەلىم - تەربىيىنى ئاساسىي مەقسەت قىلىپ يازغان ئەسەرلىرى زامانىنىڭ ئۆتۈشى، كىشىلەر ئاڭ سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشى بىلەن يەنىمۇ ئۆز قىممىتىنى نامايان قىلىپ كەلمەكتە. ئۇلاردا ئالغا سۈرۈلگەن ئىلغار ئىدىيىلەر، ئەخلاقىي دەۋەتلەر قەدىمكى دەۋردىلا ئەمەس، بەلكى بۈگۈنكى دەۋردىمۇ ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ ئىجتىمائىي ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە بەلگىلىك رول ئويناماقتا. بىز دەۋر قەدىمگە ماسلىشىش، تارىختا ئۆتكەن مۇتەپەككۇرلارنىڭ ھاياتىي پائالىيىتى ۋە ئىجادىي ئەمگەكلىرى ئارقىلىق ئەۋلادلارنىڭ مەنىۋى جەھەتتىن يۈكسىلىشىگە ئىلھام بېرىش مەقسىتىدە، كلاسسىكلار قەلىمىگە مەنسۇپ بولغان ئەسەرلەر ئىچىدىن دىداكتىك مەزمۇن ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدىغانلىرىنى تاللاپ «كلاسسىكلار گۈلىستانى» ناملىق بۇ مەجمۇئەنى تۈزدۇق. دىققىتىڭىزگە سۇنۇلۇۋاتقان «كىشىگە سەۋر كېرەكتۇر» دېگەن كىتابتا بۈيۈك شائىر ئەلىشىر نەۋائىي (1441 – 1501) نىڭ «لەيلى ۋە مەجنۇن» دېگەن ئەسىرىنىڭ ئاساسىي ۋەقەلىكى ئۆزگىچە ئۇسلۇبتا بايان قىلىندى.

دېڭىز دولقۇنى ھەدەپ قىرغاققا، پۇتلىرىمغا ئۇرۇلماقتا، بۇ دۇنيادا پەقەت مەنلا مەۋجۇتتەك. سەللا ئالدىمغا ماڭسام دولقۇن مېنىمۇ بىللە ئەكىرىپ كېتىدىغاندەك بىر خىل تۇيغۇ قەلبىمدە توختىماي ئۆركەشلەيتتى. بۇنىڭدىن ئىلگىرىمۇ دېڭىز بويىدا كۆپ قېتىم يېگانە مېڭىپ يۈرگەنلىرىمدە مەندە بۇ خىل ھېسسىيات بولۇپ باقمىغان، گويا تىلسىمات دۇنياسىدىكىدەك ئاسمىنى كۆك، سۈيى سۈزۈك بۇ چوڭ ئارالنىڭ يىراق - يېقىنىدىكى پالما دەرەخلىرى، بانان دەرەخلىرى بىلەن بىرلىشىپ كەتكەن ساماۋى چۆچەكلەردىكىدەك گۈزەللىكىگە مەستخۇش بولغان شۇ پەيتلەردە ئىلگىرى پەقەت تېلېۋىزوردىلا كۆرۈپ تەڭرىنىڭ شۇنداق گۈزەل يەرلىرىگە مېنىڭمۇ بېرىش پۇرسىتىم بارمىدۇ، دەپ ئويلىغانلىرىم ئەسكە چۈشتى.

نىھايەت، گۈزەل شېرىن چۈشلىرىم مەن ئويلىغاندىنمۇ بالدۇر ئەمەلىيەتكە ئايلىنىپ، كۆز ئالدىمدىكى دېڭىزدىن مانا چۈشلىرىڭ ئەمدى رېئاللىققا ئايلاندى، خالىغىنىڭنى قىل دېگەندەك سادا سادا كېلىۋاتاتتى، ئەلۋەتتە مەن بۇ خىل مۆھەتنى ئارزۇلاپ كەتمىگەنىدىم، بۇ دۇنيادا مەنلا بار، ئۆز - ئۆزۈمنىلا تونۇيمەن، باشقىلار ئۆز ئىشلىرى بىلەن مەشغۇل، ئەمما سىز قارىمىسىڭىزمۇ سىزگە قاراپ كۈلۈپ قويىدىغان بۇ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

يات ئەل خەلقى مەندە ئاجايىپ تەسىراتلارنى قالدۇردى. مەنمۇ كىچىككىمدىن تارتىپ مۇشۇ يەردە، مۇشۇ كىشىلەر بىلەن چوڭ بولغاندەك نە قورۇنۇش، نە قورقۇش، نە خۇدۇكسىرەش يوق ئىدى. شۇنداقتىمۇ خىياللىرىم بۇ كىشىلەر بىلەن بىللە ئەمەس ئىدى. سىم - سىم يامغۇر يېغىشقا باشلىدى، بىردىنلا قەلبىمدىكى قارا تۇمان بارا - بارا ئەتراپقا تارالدى، نېمىشقىدۇر مېنىڭمۇ ئاسمانغا ئوخشاش ياش تۆككۈم، بۇلۇتلار ئاستىدىن تۆكۈلگەن يامغۇر باغرىدا مۆڭلىنىپ ياتقان دېڭىزنى ئەسلىدىكى دولقۇندىنمۇ كۈچلۈكرەك لەرزىگە سېلىپ، جەلپكارلىقىنى يوقاتقان بۇ ھاياتنى، يالغانچىلىققا تولغان بۇ تۇرمۇشنى، كىشىلەرگە ھېچقانچە شادلىق بېغىشلىيالمايدىغان، دەردمەنلەرنىڭ كۆڭلىنى تىنچلاندۇرالمايدىغان، تۇغۇلغىنىغا مىڭ بىر پۇشايمانلارنى قىلدۇرىدىغان بۇ ھايات مۇساپىسىنى كۆز ياشلىرىمغا غەرق قىلدۇرغۇم كېلىپ كەتتى.

سۆكۈت — جىمجىتلىق. سۆكۈتمۇ، سەۋرچانلىقمۇ ئەڭ ياخشى خۇلق ئەمەسمىدى.

تۇيۇقسىز ئەلىشىر نەۋائىينىڭ «خىيال قىلغان مەقسىتىڭنى ئويلا، ئەگەر تاپالمىساڭ سەۋر قىل» دېگەن سۆزى ئېسىمدىن كەچتى. بۇ باھادىر تولىمۇ توغرا ئېيتقان ئىكەن. توغرا، سەۋر قىلماقتىن ئۆزگە نە چارە، ئۆتكەن ئىش ئۆتۈپ كەتتى. پۇشايمان قىلماسلىق كېرەك، چۈنكى ئۇ ئەمدى قايتىپ كەلمەيدۇ - دە، ئەمما ھەممە نەرسىگە

چىدىسامدۇ بۇ كۆڭۈل غەشلىكىگە ھېچ تاقەت قىلالمايتتىم. قولۇمدا ئۇنىڭ مەندىكى بىردىنبىر ۋە ئەڭ ئاخىرقى يالدامىسى بار ئىدى، مەن ئۇنى ۋەتەندىكى چاغدىلا بىر ئەينەك قۇتىغا سېلىپ تەييارلاپ قويغان، كەينىگە يەھيا ـــ رەنا ۋە 9.18 يەنە ئىنگلىزچە كۇتۇش، سەۋر ـ تاقەت دېگەن خەت يېزىلغان بىر پارچە رەسىم ئىدى. ئىلگىرى ۋەتىنىمدىكى دېڭىزغا تاشلايمەن دەپ ئاپارغان بولسامۇ، قاتتىق يارىتىلغان ئايرىلىش كۈلپىتىنى كۆرۈشتىن، ئاچچىق يارىتىلغان غەم شەربىتىنى ئىچىشتىن قورقۇپ يەنە ساقلاپ قالغان ئىدىم. چۈنكى، مەن ھەر قېتىم رەسىمدىلا ئۇنىڭغا تىكىلىپ قارىيالايتتىم، ئېيتالمىغان سۆزلىرىمنى پىنھان دەۋالاتتىم، سەن بولساڭ ماڭا ئۇنسىز قارايتتىڭ، ئەنە شۇ چاغلاردا جاھاندا سەن بىلەن مەنلا بار، پۈتۈن كائىنات مەۋجۇت ئەمەستەك بىلىنەتتى، خىيالەن ئىككىمىز دىلكەشلىك بىلەن ئۆمۈر ئۆتكۈزۈپ، تىنچلىق بىلەن ۋەسىل راھىتىنى سۈرەتتۇق، مەن سېنىڭ، سەن مېنىڭ ئىدىڭ. ساڭا تويماي قاراپ كېتەتتىم، توغرا، سەن ئۆز سۈرىتىڭنى تولىمۇ چوڭ ھەم گۈزەل قىلىپ سىزىپ بولغان، خىيالىي دۇنيارىمدا دەرسخانىدا تۆت كۆز بىلەن چىرايىڭغا تەلمۈرۈپ ئولتۇرغان سەھرا بالىلىرىغا ئوخشاشلا ساڭا چوقۇنۇپ بۈگۈنگە كەلگەن ئىدىم، قولۇمدىكى بۇ سۈرىتىڭنى بولسا تۇمار قىلىپ ئېسىۋالغان ئىدىم.

ھالا بۈگۈنگە كەلگەندە دەردىمنىڭ دەۋاسى بۇ تۇمار

مەڭگۈ قىممىتىنى يوقاتمايدۇ، ئەلۋەتتە.

ۋاقىت نېمىدېگەن تېز ئۆتكەن، بالىلىق چاغلىرىمنىڭ دەسلەپكى خاتىرىلىرىدىمۇ سىز بار ئىدىڭىز، ئەقلىمنى بىلسەم سىز مېنىڭ تۇرمۇشۇمدا.

مەن باشلانغۇچتا ئوقۇيدىغان چاغلاردا ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتكۈزدىڭىز، ئەلۋەتتە مەن مەكتەپكە بېرىش - كېلىشتە ئۆيۈڭلارنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈشكە مەجبۇر بولاتتىم، شۇنداق چاغلاردا ئۆيىڭىز ئالدىدىن ئۆتۈپ بولغۇچە يىراقتىن مېنى كۆرسىڭىز كىرىپ كەتمەي، كىچىك بولغىنىمغا قارىماي ماڭا سالام قىلاتتىڭىز، ئەھۋال سورايتتىڭىز، مەنمۇ تارتىنىپقىنا ئاددىيلا جاۋاب بېرەتتىم، مەھەللىمىزدە پەقەت سىزلا ماڭا بۆلەكچىلا كۆرۈنەتتىڭىز، چۈنكى سىز مېنىڭ نەزىرىمدىلا ئەمەس، پۈتۈن مەھەللىدىكىلەر ئالدىدا ئاكاملار قاتارىدا تەڭ ماختىنىلاتتىڭىز، ئارىلاپ - ئارىلاپ سىزنى بىزنىڭ ئۆيدە كۆرۈپمۇ قالاتتىم، ئۇنداق چاغلاردا رەناخان، پاھ قونچىقىڭىز بەك چىرايلىق ئىكەنغۇ، تېخى گەپ قىلالايدىكەن، سىزدىنمۇ چوڭمۇ نېمە دەپ قويىاتتىڭىز. بەزىدە رەناخان، كىيىمىڭىز بەك يارىشىپتۇ دېگەندەك گەپلەرنى قىلسىڭىز، ئۆزۈمنى قەۋەتلا خۇش ھېس قىلاتتىم. بەزىدە بېغىمىزدىن ئۈزۈپ چىققان نەشپۈت، ئۆرۈكلەرنى سۇنغىنىڭىزدا سىز سۇنغان نەشپۈتلەر، ئۆرۈكلەر ماڭا ئالاھىدە بىلىنىپ كېتەتتى، تېخى يېيىشكە كۆزۈممۇ قىيماتتى. بالىلىق چاغلىرىمدا مەھەللىنى بېشىمغا كىيەتتىم، ئۆزۈمدىن كىچىك بولامدۇ،

تەڭتۇشلىرىم بولامدۇ مەن بىلەن ئويناشقا بەكلا ئامراق ئىدى، ئەلۋەتتە شۇ قاتاردا سىڭلىڭىزمۇ كېلەتتى. ئۇلار بىلەن بارلىق بالىلارغا خاس ھەرخىل ئويۇنلارنى ئويناپتتۇق، بەزىدە ئوقۇتقۇچى بولۇپ، ئۇلارغا خەت ئۆگەتسەم، گاھى ئۇلار مېنىڭ بىمارلىرىم بولۇپ قالاتتى، گاھى ئۆي ياساپ مېھماندارچىلىق ئوينىساق، گاھى مۆكىمۆكۈلەڭ، ئىشقىلىپ بىر توپ بالا مەھەللىمىزنىڭ ئۇ بېشىدىن بۇ بېشىغا بىر يوغۇرسەك چاڭ چىقىرىۋېتەتتۇق. مەھەللە چوڭلىرى سىزنى ماختىغىنىغا ئوخشاش، مېنىمۇ شۇنچىلىك ياخشى كۆرەتتى، مەستىلىكى كېلىپ ئەركىلىتىپ كېتەتتى، بالىلىرى مەن بىلەن بىللە بولسا ئۇلار ئاندىن خاتىرجەم، خەت ئۆگىنىۋالدى، خەت ئۆگىتىپ قويدى دەپ مىننەتدار بولۇشاتتى، ئويناپ بالىلارنىڭ كىيىملىرى مەينەت بولۇپ كەتسە ئۆزۈمنىڭ كىيىملىرىنى كىيگۈزۈپمۇ قوياتتىم، كىچىكلىكىمگە باقماي ماشىنا تېپەلەيتتىم، قونچاقلىرىمغا كىيىملەرنى ئۆزۈم تىكىپ بېرىپ، قولۇم خېلى ئىشقا كېلىپ قالغان بولسا كېرەك، ئۆزۈمنىڭ چوڭ كېيىقالغانلىرىنى كىچىكلىتىپ بالىلارغا ئوماق قىلىپ كىيگۈزۈپ قويسام، ئۇلار ئاندىن خۇشال. ئەلۋەتتە مەن ئۇنچىۋالا نازۇكمۇ ئەمەس، كىچىك ئاكامنىڭ كەينىدە يۈرۈپ ئوغۇل بالىلارنىڭ خېلى ئويۇنلىرىدىمۇ كەم ئەمەس ئىدىم، بىر كۈنى رەگەتكە ياساپ ئولتۇرغىنىمنى كۆرۈپ كۈلۈپ كەتكەن ئىدىڭىز، ئەلۋەتتە كىچىك بولسىڭىزمۇ سىزدە

چوڭلارغا خاس سالاپەت بار ئىدى، خۇددى دادامدەك. سىز بالىلارنىڭ كۆڭلىنى تازا چۈشىنىپ كەتمىسىڭىز كېرەك، باشقا ئوغۇل بالىلار ئويىنىغان ئويۇنلاردا ئانچە كۆرگىلى بولمايتتى، پەقەت كىچىك ئاكام بىلەن ئاللىنېمىلەرنى دېيىشىپ كىچىك رادىئو، ئۈنئالغۇ، سائەت ئىشقىلىپ ئاشۇنداق نېمىلەرنى ئوڭشاپ ئولتۇرغىنىڭىز كۆزۈمگە چېلىقاتتى، قىزىل سىم ئەمەس، كۆك سىمنى ئۇلايلى، ياق، سېرىق سىم ئىكەن دېگەندەك گەپلىرىڭىزنى كۆپ ئاڭلىغىلى بولاتتى ياكى بولمىسا زوردۇن سابىر، جاڭ چيەن، تۆمۈرخان دەمىسىزكىن ئىشقىلىپ ئاللىكىملەرنى دەپ ئاكام بىلەن پاراڭلىشىپ كېتەتتىڭىز.

كۈنلەر ئاشۇ تەرىقىدە ئۆتۈپ ئاپام، دادام ئۈرۈمچىگە بىر كەتكىنىدە ئالتە ئايدا كەلدى. مەن بىراقلا چوڭ بولۇپ كەتتىم، ئۆينىڭ بارلىق ئۇششاق - چۈششەك ئىشلىرى ماڭا قالدى، مەنمۇ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە چىقتىم، مەكتىپىمىز ئۆيىمىزگە ئانچە يىراق ئەمەس ئىدى، مەكتەپ - ئۆي ئارىلىقىدا يۈردۈم، سىزنى ناگان - ناگاندا ئۇچراتمىسام كۆرەلمەيتتىم، سىزمۇ بىزنىڭ ئۆيگە ئانچە كەلمەس بولدىڭىز، چۈنكى ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىغا تەييارلىق قىلىۋاتسىڭىز كېرەك، شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە بىزنىڭ ئۆيگە دادىڭىز كەلدى، چۈنكى دادىڭىز بىزنىڭ ئۆيدىكى توك بۇزۇلۇپ قالىدىغان ئىشلار بولسا كېلىپ ئوڭشاپ بېرەتتى. چاي دەملەۋاتسام دادامغا ھەدەپ سىزنىڭ بېيجىڭغا

ئۆتكەنلىكىڭىز، چوڭ ئاكام ئوقۇغان مەكتەپكە ئۆتكەنلىك خۇش خەۋىرىڭىزنى ئېيتتى، ئەلۋەتتە مەنمۇ خۇشال بولغان ئىدىم. ئارىدىن ئانچە ئۇزۇن ئۆتمەي، سىزمۇ بىزنىڭ ئۆيدە پەيدا بولدىڭىز، ئەمما مەن مۇبارەك بولسۇن دېگەن بىر جۈملە گەپنىمۇ دېيەلمىدىم، كاللامدا هوشتىن، جىسمىمدا جاندىن ئەسەر قالمىدى.

بىز ئەنە شۇ كۈندىن باشلاپ مۆكمۆكۈلەڭ ئوينىدۇق، بەلكىم مەن دېيىشىم توغرىدۇ، سىز كەتتىڭىز، قاچان، قايسى كۈنى ماڭغىنىڭىزنى بىلمىدىم. يازلىق تەتىل توشۇپ بىزمۇ ئوقۇش باشلاپ كەتتۇق، يىللار بىر - بىرىنى قوغلاپ ئۆتتۈۋەردى، سىزنى هەر يىلى يازلىق تەتىلدە بىر - ئىككى قېتىم كۆرگەننى هېسابقا ئالمىغاندا سىز مەملىكىتىمىزنىڭ شىمالىدا، مەن غەربىي شىمالىدا ياشاپ ئۆتكۈزۈۋەتتۇق، بىر كۈنى يىراقتىن سىزنى كۆرۈپ قالدىم. ئەلۋەتتە سىزمۇ مېنى كۆرۈپ ساقلاپ تۇردىڭىز، شۇ هالىتىڭىز هېلىهەم كۆز ئالدىمدا خۇددى تۈنۈگۈنكىدەكلا بىلىنىدۇ، سىز تۆمۈر رەڭ مايكا ۋە قارا كۆك ئىشتان (ئىشتاننىڭ پۇشقىقى تۇرۇلگەن) كىيگەن، پۇتىڭىزدا ساپما كەش، بۇ هالىتىڭىز سىزنى ئەڭ ئېنىق، ئەڭ روشەن كۆرگەن ۋاقتىم بولسا كېرەك دەپ ئويلايمەن.

— ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، ئوبدان تۇردىڭىزمۇ؟

— هەئە.

— چوپچوڭلا قىز بولۇپ قاپسىزغۇ؟

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com

— ...
— نەچچىنچى يىلللىقا چىقتىڭىز؟
— توققۇزىنچى سىنىپقا.
— سىنىپ مەسئۇلىڭلار كىم؟
— ئا... ئاتىكەم.
سىزمۇ سەل تەمتىرىگىنىز، ئۇنىڭغىچە مەنمۇ سىز بىلەن خوشلىشىپ ئۈلگۈردۈم.
— ھازىر سىلەرنىڭ ئۆيدىن كېلىشىم ئىدى، شۇڭا كۆرۈنمەيتىكەنسىزدە؟
— ھە...ھە، با... بازارغا...
— ئۆيگە كىرىپ ماڭمامسىز؟ راھىلە بار ئوينىاپ مېڭىڭ.
— بولدى رەھمەت.
ئەنە شۇ كۈندىن باشلاپ قەلبىڭىزدىكى مەننى تولۇق چۈشەندىم، مەن تېخى كىچىك، تولىمۇ كىچىك ئىكەنمەن. يا تۇرۇشقا قارارىم، يا مېڭىشقا ئىختىيارىم يوق ئىدى، ئۆيگىمۇ كېلىپ قالدىم، مەن قاچانمۇ چوڭ بولارمەن؟...
مەن ھامان بىر كۈنى چوڭ بولىمەن، سىزگە، ئۆزۈمگە يارايدىغان قىز بولىمەن.
ئەگەر كىشى يۈزگە كىرىشنى تىلىسە، ئۇنىڭغا يۈز يىل سەۋر قىلىش كېرەك، مەن تېزرەك چوڭ بولۇشنى كۈتىمەن، تەڭرى كىشىگە قانداق دەرد بەرگەن بولسا، داۋاسىنىمۇ ئۆزى قىلىدۇ. سەۋرچان بولۇپ ئوقۇشۇمنى ئوقاي، مەن تېخى

كىچىك ئەمەسمۇ دېگەن خىيال بىلەن ھاياتىمنىڭ يېڭى قەدەملىرى باشلىنىپ كەتتى. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ھاياتىم كۆڭۈللۈك ئاخىرلاشقان بولدى، بۇ ئۈچ يىللىق ھاياتىمنى ئويلىسام ھەقىقەتەن ئەسلەشكە تېگىشلىك كۆپ ئىشلار يۈز بېرىپتۇ. ئەڭ مۇھىمى مەن چوڭ بولدۇم، ئوقۇتقۇچىلىرىم مېنى ئۆز بالىسىدىنمۇ، ئۆز قېرىندىشىدىنمۇ چارە ياخشى كۆردى. ساۋاقداشلىرىم بىلەن ئىجىل - ئىناق ئۆتۈپتىمەن، ھەتتا مەھەللىدىمۇ كىچىك چاغلىرىمدىكىدەك كىچىك باللار بىلەن ئويناشنى تاشلىمىدىم، باللىق مىجەزىم يەنە شۇ پېتى بار ئىدى. ئاتا - ئانام مەندىن تولىمۇ يىراقتا ئىدى، ئۇلارنىڭ يېنىمدا بولىدىغان ۋاقتى يوق دېيەرلىك ئىدى، ئاپام ئاغرىقچان بولغاچقا، كۆپىنچە ئۆرۈمچىدە تۇرۇپ قالاتتى، شۇنداق بولغاچقا، ئۆز ھالىمدىن ئۆزۈم خەۋەر ئالاتتىم. ئۇرۇق - تۇغقان، قولۇم - قوشنىلارمۇ ھەمدەم بولۇشاتتى. ئالىي مەكتەپكە ئاز قالغان بىر كۈنى دادىكىز بىزنىڭ ئۆيگە كەپتۇ، ئاپام بىلەن پاراڭلىشىپ ئولتۇردى، مەن داستىخان ھازىرلىدىم، شۇ ئارىلىقتا دادىكىز ئاپامغا:

— سىلىنىڭ ئىككىنچى قىزنى شۇنداق كىلىن قىلىۋالغۇم بار ئىدى، ئەمما بۇ شەرەپ بىزگە نائىل بولالماي، قىزىمىز باشقا شەھەردە بولۇپ قالدى، — دېيىشىگىلا ئاپام ماڭا ئىشارەت قىلىپ چىقىپ كېتىشكە بۇيرۇدى. مەنمۇ ھېچ چۈشەنمەي چىقىپ كەتتىم، يەنە ئارقىدىنلا:

— ئەمدىكى ئۈمىدىمىز كىچىك قىزلىرىدىلا قالدى، رەنا قىزنى يەھياغا مۇۋاپىق كۆرۈپ تۇغقانلىق يولىنى تۇتۇپ ئۇنى پەرزەنت قىلىۋالسام، — دېگەندەك گەپلەر قۇلىقىمغا كىرىپ قالدى، قانچىلىك ھاياجانلانغىنىمنى تىل بىلەن ئىپادىلەپ بېرەلمەيمەن، تىنىقلىرىم يېتىشمەيۋاتقاندەك، ئۆپكەم ئېغىزىمغا قاپلىشىپ قالغاندەكلا ئاجايىپ بىر قىسىملا بولۇپ قالدىم. ئارقىدىنلا ئاپامنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى:

— بۇ بىز ئۈچۈن چوڭ بىر شەرەپ، ناھايىتى خۇشالمىز. يەھيا ئوغلىمىزنىڭ ئوقۇشىمۇ پۈتمىگەندۇ، قىزىمىز ئەمدىلا 17 گە كىردى، كەلگۈسىگە بەندىنىڭ تىلى ئاجىزلىق قىلىدۇ، ۋاقتى كەلسۇن، بالىلارغا قويۇپ بېرەيلى، ئۆزلىرى بىر نىمە دېسۇن...

— ئۆزلىرىگە كۆپ رەھمەت.

ئاخىرىنى ئاڭلاشقا تاقىتىم قالمىدى، بەك خۇش بولدۇم، شۇ كۈندىن باشلاپ كۆڭلۈمدە ئاجايىپ گۈزەل ئارزۇلار تۇغۇلۇشقا باشلىدى.

ھەش ـ پەش دېگۈچە ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانى كېلىپ قالدى، ئويناپ ـ كۈلۈپ يۈرۈپ ئىمتىھانىنىمۇ تۈگەتتۇق. ئارزۇلىرىمىزنى يېزىپ بولۇپلا تۇغۇلۇپ 17 يىل مۇشۇ مەھەللىدىن چىقىپ باقمىغان بولغاچقىمىكىن ئاچام جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ھەممە يەرلىرىنى ئايلاندۇردى، ئادەم ساياھەت قىلسا نېمىدېگەن ياخشى، گۈزەل نەرسە، گۈزەل

مۇھەببەت... ئاخىرلاشمايدىغان سىمفونىيە بولمىغىنىدەك، بىزنىڭ ساياھىتىمىزمۇ تۈگەپ قايتىپ كەلدۇق، ئاچام خىزمىتى ئالدىراش بولغاچقا، ئۇدۇللا مېنى ئەكىلىپ قويۇپ كېتىپ قالدى. نەچچە كۈن بولا - بولماي نەتىجىلىرىمىز چىقتى، مەن ئويلىغان نەتىجە چىقماپتۇ، ئەمما نە چارە، يىغلىساممۇ، قاقشىساممۇ ئورنىغا كېلەمتى؟ كۈتتۇم، ئەمما ئۆتۈپ كېتىدىغىنىمغا ئىشىنەتتىم، كۈتكەن كۈن ئاخىرى يېتىپ كەلدى، تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ چاقىرىقىنى ئوقۇتقۇچۇم ئۆز قولى بىلەن يەتكۈزدى، شۇنداق خۇشال ھالدا:

— بۇ مەكتىپىمىز تارىخىدا ئۈچ يىل بولغان تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتقا چاقىرىق كەلمىگىلى، مانا رەنا قىز قوبۇل قىلىنىپسىز، — دېدى.

ئېچىپ قارىساق مەن ئويلىمىغان بىر كەسىپ، تۇرغان جايىمدا تۇرۇپلا قالدىم، ساۋاقداشلىرىمنىڭ تەڭدىن تولىسى ئالىي مەكتەپكە مېڭىۋاتسا، ئۆزۈم ياخشى كۆرىدىغان كەسپىم ئۈچۈن يەنە بىر يىل ۋاقتىمنى ئىسراپ قىلىپ قايتا ئوقۇشۇم كېرەكمۇ؟ ياكى ئوقۇۋېرىشىم كېرەكمۇ؟ بېشىم قاتقۇچە ئويلاندىم، چوڭ شەھەرلەردىكى ئاچىلىرىم، ئاكىلىرىمغا مەسلىھەت سالدىم، ئىختىيارنى ماڭا قويدى.

نە چارە؟ ئوقۇۋەردىم، قەلبىمدىكى بۇ گۈزەل شەھەرگە كېلىپ ھېچقانچە يېقىنلىق ھېس قىلالمىدىم، قىسقىسى

خۇشـال بولالـمـدىـم. پـەقەت ئاتـا ـ ئانـام، قېرىنداشـلـرىم بىلـەن جـەم بولغـاننى ھېسـابقا ئالمىغـاندا مېـنى خۇشـال قىلغۇدەك باشقا نەرسە يوق ئىدى. يېڭى ئالىي بىلىم يۇرتى چوڭ دەرۋازىدىن كىرىپ ـ چىقىپ، ئۆي، سىنىپ، تاماقخانا ئارىلىقىدا يۈگۈرۈپ ھەش ـ پەش دېگۈچە تۆت يىل ئۆتۈپ ئوقۇشۇمۇ پۈتۈپ كەتتى. ئوتتۇرا مەكتەپتىكى مۇئەللىمىمىز بالىلىرىم ياخشى ئوقۇڭلار، ئويۇن ـ تاماشا دېگەن ئالىي مەكتەپتە، ئالىي مەكتەپكە ئۆتەلمىسەڭلار، نۇرغۇن نەرسىلەردىن مەھرۇم بولۇپ قالىسىلەر دەپ نەسىھەت قىلسا، ئالىي مەكتەپ دېگەن ئاجايىپ باشقىچە بىر دۇنيا بولسا كېرەك دەپ ئويلاپ كېتەتتىم. نېمىسىنى دەي، ئەمما ئانچە ناچار دەپمۇ كەتكىلى بولمايتتى، ئۆيۈم مۇشۇ يەردە بولسىمۇ ئەمما ياتىقىم بار ئىدى، قىشتا بەك سوغۇق بولۇپ كەتسە، ئۆيگە قايتماي ياتاقتا قونۇپ قالاتتىم.

تۇرغۇن سۇدەك بۇ ئالىي بىلىم بۇلىقىمۇ ئەلۋەتتە ماڭا نۇرغۇن بىلىملەرنى بەردى، بۇنىڭغا كۆز يۇمالمايمەن. نۇرغۇن دوستلىرىم بولدى، تىنچ، خاتىرجەم كىتابىمنى ئوقۇسام، ئۆزۈمدىن باشقا ئاپام يەنە ئاكا ـ ھەدىلىرىم خۇش بولۇشاتتى. ھەتتا ماگىزىنغا چىقىپ پايپاقمۇ سېتىۋېلىشقا پۇرسىتىم يوق ئىدى، مېنىڭ كۆيۈمچان ئاچىلىرىم كىيىم ـ كېچەك، ئاددىيسى چىش پاستىسىدىن تارتىپ تىرناق ئالغۇچقىچە، باش لۆڭگىسىدىن پۇت لۆڭگەمگىچە تەييارلاپ بېرەتتى. تېلېفون پۇلۇمنىمۇ تاپشۇرۇشقا يېتىشەتتى، ھەتتا

ئېلىپ بېرىدىغىنىمۇ بالىلارنىڭ گىرىم بۇيۇملىرى، دېمەك مەن يەنىلا كىچىك، ھىم.

ئوقۇشنىمۇ ئەنە شۇنداق پۈتكۈزدۈم، سەل جىمغۇرلاشقانىنى ھېسابقا ئالمىغاندا يەنە شۇ پېتى تۇردۇم، ئەمما مېنىڭ ھاياتىمدىكى ئەڭ گۈزەل، شۇنداقلا ئەڭ ئازابلىق دەقىقىلەر مانا مۇشۇ يىلدىن باشلانغان بولدى.

ئۆز كۆڭلۈمدىكى ھازىرقى زامانىنىڭ مەجنۇنى، پەرھاتى، تاھىرى مەندەك ياش نوتىغا دىققەت قىلدى، نەزەر كۆزى ماڭا چۈشۈپ، ماڭا يۇرۇش تەكلىپىنى قويغىنىدا ئۇ ئاللىقاچان باشقا دۆلەتكە ئۇچۇپ بولغان ئىكەن. ئۇنىڭ ئالدىدا بىزنىڭ ئۆيلەرگە كىرىپ - چىقىپ يۈرسە مەن ئانچە ئېرەن قىلماپتىمەن، چۈنكى ئارىدىن نەچچە يىل ئۆتۈپ ئۇ تېخىمۇ سالاپەتلىك، تېخىمۇ كېلىشكەن، مەن ئەمەس ھەرقانداق بىرسى قارىسا تەپتارتقۇدەك بولۇپ كەتكەن ئىدى. بۇلارنى مەن ئۇنىڭ ئارقىسىدىن قاراپ ھېس قىلالاتتىم، كۆز ئالدىمدا ئۇنى - بۇنى سوراپ يۈرسە، ئۇنىڭ چىرايىغا قارىۋالمىغىنىمغا، كۆزلىرى قانداق، كىرپىكلىرىچۇ؟ بۇرنى، ئېغىزى توغرىلىق مەن خەۋەرسىز بولۇپ قالغىنىمغا ھېلىھەم پۇشايمان قىلىمەن. ئارىدىن شۇنچە يىل ئۆتكەن قەلبىمدىكى ھېس - تۇيغۇلىرىمنى قايتا ھېس قىلىشىمغا تازا ئىشىنەلمەيتتىم. ئۇ ماڭا دىققەت قىلىشقا باشلىغاندا مەن بىپەرۋا بولۇپ قاپتىمەن، بىر كۈنى ئۇنىڭ سىڭلىسى سىزنى ئاكام مۇشۇ نومۇرغا